

ADRODDIAD I'R CABINET

22 Ionawr 2019

Aelod Cabinet: Cyngorydd Peredur Jenkins, Aelod Cabinet Cyllid

Pwnc: Cyllideb Refeniw 2018/19 – Adolygiad Diwedd Tachwedd 2018

Swyddog Cyswllt: Dafydd L Edwards, Pennaeth Cyllid

---

1. Y penderfyniad a geisir

Gofynnir i'r Cabinet:

- Dderbyn yr adroddiad ar adolygiad diwedd Tachwedd 2018 o'r Gyllideb Refeniw, ac ystyried y sefyllfa ariannol ddiweddaraf parthed cyllidebau pob adran / gwasanaeth.
- Gofyn i'r Aelod Cabinet ar gyfer Oedolion, Iechyd a Llesiant, ynghyd â'r Pennaeth Adran, i fynd at wraidd gorwariant y gwasanaeth Darparu a chymryd camau i leihau'r gorwariant, ac i adrodd i'r Cabinet ar y cynllun ymateb.
- Oherwydd cynnydd yn y gorwariant ar nifer o benawdau'r gyllideb gan yr Adran Plant a Theuluoedd ers yr adolygiad diwethaf, i ystyried y sefyllfa pan dderbynnir adroddiad perfformiad yr Aelod Cabinet (Cabinet 29/01/19) gyda golwg ar geisio lleihau'r gorwariant erbyn diwedd y flwyddyn ariannol.
- Oherwydd lefel y gorwariant ar gludiant disgyblion gan yr Adran Addysg, i ystyried y sefyllfa pan dderbynnir adroddiad yr Aelod Cabinet (Cabinet 29/01/19).
- Caniatáu yr Adran Amgylchedd i neilltuo (£60k) o danwariant yr adran ar gyfer cynnal adolygiad gan gomisiynu ymchwil gan y Brifysgol a chyflogi swyddogion ychwanegol i gasglu tystiolaeth yn y maes Cludiant Cyhoeddus yn dilyn nifer o faterion dros y blynyddoedd diwethaf.
- Cynaeafu (£2,984k) o'r tanwariant net ar gyllidebau Corfforaethol,
  - gyda (£700k) cysylltiedig â'r premiwm Treth y Cyngor i'w neilltuo i gronfa benodol i'w ystyried ar gyfer y Strategaeth Dai.
  - (£435k) yn ymwneud â chostau cyfalaf i'w drosglwyddo i gronfa ariannu'r rhaglen gyfalaf.
  - gyda'r gweddill sef (£1,849k) i'w drosglwyddo i Gronfa Cefnogi'r Strategaeth Ariannol i gynorthwyo gyda phwysau anochel un-tro ar gyllidebau'r Cyngor.

2. Cyflwyniad / Cefndir

Cyfrifoldeb y Cabinet yw cymryd camau, fel bo angen, er mwyn sicrhau rheolaeth briodol dros gyllidebau'r Cyngor (e.e. cymeradwyo trosglwyddiadau sylweddol neu gyllideb ychwanegol).

Cyflwynir yr adroddiad ddiwedd Tachwedd yma ar yr adolygiad diweddaraf o gyllideb refeniw'r Cyngor am 2018/19, ac amlinellir grynhoad o'r sefyllfa fesul Adran yn **Atodiad 1**.

Yn **Atodiad 2**, rhoddir fanylion pellach yn ymwneud â'r prif faterion a'r penawdau cyllideb ble rhagwelir gwahaniaethau sylweddol, ynghyd ag argymhellion penodol ble'n briodol.

2.1 Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant

Gorwariant gan y gwasanaeth Darparu a Llithriad yng ngwireddu cynlluniau arbedion o 2017/18, yn cael eu gwrthbwysu gan danwariant ar wasanaethau Pobl Hŷn, Anabledd Corff a Dysgu.

2.2 Adran Plant a Theuluoedd

Y tuedd o orwariant a welwyd yn 2017/18 yn dwysáu, gyda'r gorwariant ar wasanaethau lleoliadau, gweithredol, Arbenigol/Derwen ac eraill wedi cynyddu ers yr adolygiad blaenorol.

2.3 Adran Addysg

Pwysau ychwanegol ar gludiant tacsis a bysus ysgolion ac ar arlwyath a glanhau. Hefyd, gorwariant yn parhau yn y maes Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiad.

2.4 Adran Economi

Llithriad cynllun arbedion yn y maes hamdden yw'r prif reswm am y gorwariant ond gwelwyd hefyd ostyngiad yn y rhagolygon incwm canolfannau hamdden.

2.5 Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol

Problemau gorwariant yr Adran wedi dwysáu yn ystod 2018/19, sydd yn gyfuniad o orwariant ar gostau staffio, costau cynyddol salwch, diffyg incwm a chynnydd yn y costau gweithredol. Yr Adran eisoes wedi cychwyn cymryd camau i leihau'r gorwariant yn y maes gwastraff, ond bu oedi cyn gweithredu rhai cynlluniau.

2.6 Amgylchedd

Tanwario o ganlyniad i arbedion wedi eu gwireddu ymlaen llaw a rhagolygon ffafriol o ran incwm. Mae'r adran yn awyddus i gynnal adolygiad o gludiant cyhoeddus ac felly argymhellir ganiatáu iddynt neilltuo (£60k) o'r tanwariant i'r pwrpas.

2.7 Corfforaethol

Rhagolygon ffafriol o gynnyrch treth ychwanegol ar Dreth y Cyngor ac ar Premiwm Treth y Cyngor, ond ôl-ddyddio trosglwyddiadau o Dreth y Cyngor i Drethi Annomestig yn lleihau'r incwm. Lleihad mewn hawlio Gostyngiadau Treth Cyngor sydd yn gyson â'r tueddiad ar hyd Cynghorau'r Gogledd a Chanolbarth Cymru.

Tanwariant ar y gyllideb costau cyfalaf. Derbyniad ad-daliad un-tro hawliad Treth ar Werth o £1.383m yn y maes hamdden yn ystod y cyfnod.

Argymhellir trosglwyddo y tanwariant cyffredinol ar Gorfforaethol i'r Gronfa Strategaeth Ariannol i gynorthwyo gyda pwysau anochel un-tro ar gyllidebau'r Cyngor, gyda'r tanwariant Premiwm Treth y Cyngor i'w neilltuo i'w ystyried ei ddefnyddio tuag at y strategaeth dai, a'r tanwariant costau cyfalaf i'w neilltuo i gyllido'r cynllun rheoli asedau.

3. Cyffredinol

Mae'r adolygiad ddiwedd Tachwedd o'r cyllidebau yn dangos darlun cymysg, gyda rheolaeth ariannol dderbyniol gan nifer o adrannau'r Cyngor. Mae'r pwysau sydd ar adrannau ac sydd eisioes wedi gorfod cael eu cydnabod yn y gyllideb ar gyfer y flwyddyn 2019/20 yn amlwg eleni, gyda'r adrannau yn cael trafferthion dygymod gyda'r galw ychwanegol yma. Argymhellir cyfuniad o gamau gweithredu pendant i'r Adran Oedolion, Addysg, Plant a Theuluoedd, i sicrhau rheolaeth o'u cyllidebau erbyn 31 Mawrth 2019.

4. Camau nesaf ac amserlen

Gweithredu ar yr argymhellion gerbron a chyflwyno adroddiad dilynol i'r Cabinet ar 21 Mai 2019 ar sefyllfa diwedd y flwyddyn.

Barn yr aelod lleol

Dim yn berthnasol

Barn y swyddogion statudol**Y Swyddog Monitro:**

Dim sylwadau o safbwynt priodoldeb.

Y Pennaeth Cyllid:

Rwyf wedi cydweithio gyda'r Aelod Cabinet i baratoi'r adroddiad yma ac yn cadarnhau'r cynnwys.

Atodiadau

Atodiad 1 – Crynhoad o sefyllfa net cyllidebau'r adrannau

Atodiad 2 – Manylion y cyllidebau a'r gwahaniaethau sylweddol

---